

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Соціальна відповідальність»

Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітня програма	Готельно-ресторанна справа
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Код навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми	ОК 2
Семестр вивчення	9-й семестр
Кількість кредитів ЄКТС / годин	5 / 150
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	Практичні заняття - 16 год.
	Самостійна робота - 102 год.
Вид індивідуального завдання	Практичні завдання, доповідь
Форма підсумкового контролю	залік
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму
Викладач /і:	
Контактна інформація викладача/ів:	
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни	
Вивчення дисципліни відкриває перед студентами можливість розширити їх розуміння соціально-політичних динамік та механізмів взаємодії між бізнесом, державою та іншими ключовими соціальними інститутами у нашому сучасному суспільстві. Цей курс допомагає систематизувати знання студентів про суть та важливість взаємодії між державою та бізнесом з різними соціальними групами, підкреслюючи необхідність ефективної співпраці для досягнення загального добробуту та сталого розвитку.	
Мета навчальної дисципліни:	
формування у студентів глибоких знань з теорії та практики соціальної відповідальності, враховуючи сучасні стандарти соціальної політики, соціальної звітності, етики в бізнесі та прав людини в умовах інтеграції концепції сталого розвитку. Основний акцент робиться на розвитку професійних компетенцій, необхідних для виявлення соціально-відповідальної поведінки та впровадження її в практику. Цей курс спрямований на забезпечення студентів необхідними інструментами та знаннями для розуміння й втілення принципів етичної та відповідальної діяльності в різних сферах їхньої майбутньої професійної діяльності.	
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей:	
ЗК1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	

ЗК 4. Здатність працювати в команді
 ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
 ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
 ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті
 ЗК9. Здатність аналізувати та структурувати проблеми підприємства і розробляти ефективні варіанти щодо їх вирішення
 ЗК10. Здатність реалізовувати проекти, приймати рішення у складних умовах, що потребують застосування нових підходів та прогнозування
 СК 6. Здатність координувати та регулювати взаємовідносини з партнерами та споживачами.
 СК 10. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми)

ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері готельно-ресторанного бізнесу

ПРН 12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

Очікувані результати навчання

Пояснити сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;

Розуміти особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;

Визначати місце соціальної відповідальності в діяльності підприємства;

Визначати нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;

Ідентифікувати моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;

Засвоїти критерії, показники та методикку оцінювання соціальної відповідальності;

Оцінювати екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;

Формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;

Визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;

Оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;

Розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку

Концепція сталого розвитку. Економічна, соціальна та екологічна складові сталого розвитку. Концепція соціальної відповідальності як система науково обґрунтованих понять, принципів і положень концепції сталого розвитку.

Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності. Система соціального партнерства як механізм ефективній взаємодії держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства.

Цілі реалізації концепції корпоративної соціальної відповідальності. Суспільна злагода. Стале соціально-економічне зростання.

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства

Основні економічні агенти соціальної відповідальності і їхня взаємодія.

Аналіз взаємодії бізнесу з державою, суспільством і закордонними партнерами. Концепція взаємодії держави з громадянським суспільством. Партнерство та ефективність взаємодії людини, держави, суспільства. Закони України з ефективного співробітництва громадських об'єднань та органів влади.

Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу. Соціальна держава. Посилення відкритості державної політики. Основне втримування й напрямки державної політики. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Основні напрямки державної соціальної політики.

Форми прояву соціальної відповідальності. Форми прояву соціальної відповідальності у зовнішній та внутрішній сферах. Корпоративне громадянство. Соціальна політика підприємства. Соціальна відповідальність громадянина. Патріотизм.

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Структура управління корпоративної соціальної відповідальності. Система оптимального розподілу функціональних обов'язків, прав і відповідальності. Порядок і форми взаємодії між органами управління та персоналом. Оцінювання результативності. Умови праці. Охорона довкілля. Співпраця із територіальними громадами. Програми соціального інвестування.

Політика управління соціальною відповідальністю. Розробка місії, цілей та завдань у сфері соціальної відповідальності. Інтеграція соціальної відповідальності у функції структурних підрозділів підприємства. Аналіз і вдосконалення діяльності та практики організації соціальної відповідальності.

Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю. Якість формування правових норм, контролюючих інститутів та інфраструктури. Якість продуктів та послуг. Запровадження та реалізація міжнародних стандартів.

Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.

Державні програми соціально-економічного програмування. Збалансування інтересів роботодавців та найманих працівників. Створення стабільних умов розвитку трудових відносин. Права людини і ведення бізнесу.

Права людини на робочому місці. Відповідність основним правам і свободам людини на підприємстві.

Практика партнерства між роботодавцями і працівниками. Соціально відповідальний роботодавець. Економічний ефект від партнерських відносин між роботодавцями та працівниками.

Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Взаємодія зі стейкхолдерами як основний принцип соціальної відповідальності. Залучення стейкхолдерів. Поняття та види стейкхолдерів. Європейський досвід. Визначення стейкхолдерів компанії. Карта стейкхолдерів. Матриця стейкхолдерів. Стратегічний діалог. Оцінка діалогу за стейкхолдерами.

Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу. Основне втримування й напрямки державної політики. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Основні напрямки державної соціальної політики.

Втручання влади в діяльність компанії: вітчизняний і закордонний досвід. Конфлікти суспільства й бізнесу, влади й бізнесу. Тенденція розвитку особистих зв'язків, лобізм, корупція.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності

Стан довкілля як глобальна проблема. Масштаб екологічних проблем. Економічні та соціальні прояви екологічних проблем. Міжнародні ініціативи із навколишнього середовища. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності.

Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності. Основні принципи і напрямки соціальної відповідальності у сфері захисту довкілля. Першорядне вирішення екологічних проблем. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо.

Законодавство України про охорону довкілля. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища. Пріоритетність вимог екологічної безпеки. Водний, Лісовий та Земельний кодекси.

Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності

Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія. Соціальна відповідальність як фактор стійкого розвитку підприємства, інструмент управління ризиками та засіб підвищення ефективності управління. Довгострокові вклади в соціально-економічний розвиток територій. Відповідальність за збереження довкілля. Відповідальність перед співробітниками та іншими стейкхолдерами.

Декларація соціального партнерства. Відносини з місцевими громадами. Принципи взаємовигідного співробітництва. Співпраця з органами влади та іншими стейкхолдерами. Розробка соціальних програм. Оцінка результативності соціального партнерства.

Створення соціально сприятливого середовища. Прозорість ведення бізнесу. Легітимність форм власності. Позитивний економічний і соціальний вплив підприємства на суспільство. Обговорення важких запитань. Ефективні форми взаємодії із зацікавленими сторонами й групами впливу.

Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.

Значення та зміст моніторингу соціальної відповідальності. Алгоритм моніторингу корпоративної соціальної відповідальності. Розроблення бази власних стандартів. Популяризація досягнень в сфері соціальної відповідальності підприємства.

Параметри моніторингу соціальної відповідальності. Ключові індикатори та поняття поточного становища соціальної відповідальності на підприємстві. Основні напрями корпоративної соціальної відповідальності. Відповідальність кожного як корпоративного громадянина. Відповідальність перед співробітниками. Відповідальність перед громадою.

Комплексна система соціальної відповідальності. Трансляція корпоративної соціальної відповідальності на зовнішні зацікавлені сторони. Стратегічні ініціативи. Публічна активність. Експертне позиціонування. Просування соціальної відповідальності.

Тема 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності.

Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності. Бюджет програми соціальної відповідальності. Відмінність оцінювання ефективності соціальної відповідальності від оцінювання ефективності фінансових проектів та інвестування.

Методики оцінювання соціальної відповідальності. Індикатори оцінювання соціальної відповідальності. Система управління та оцінки Лондонської бенчмаркетингової групи (LBG). Розрахунок соціального ефекту від інвестицій.

Ключові показники ефективності соціальної відповідальності. Досвід світових компаній та Всесвітньої бізнес-ради зі сталого розвитку. Матриця можливих показників при моніторингу та оцінці соціальної відповідальності компаній в Україні.

Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Терміни і поняття, що використовуються у Концепції. Характеристика і аналіз проблеми, на розв'язання якої спрямована Стратегія. Мета і завдання Стратегії. Обґрунтування доцільності розроблення і реалізації Стратегії на основі зарубіжного та вітчизняного досвіду.

Складові розвитку соціальної відповідальності в Україні. Організаційні та нормативні умови розвитку соціальної відповідальності. Розвиток можливостей та компетенцій бізнес-організацій для підтримки їх у реалізації соціальної відповідальності.

Очікувані результати реалізації Стратегії. Короткострокові результати (до трьох років з моменту затвердження Стратегії). Довгострокові результати. Фінансування реалізації Стратегії. Термін виконання Стратегії

Методи викладання, навчання:

Лекції.

Практичні заняття: бесіда, публічне обговорення питань тем курсу, виконання ситуаційних завдань, дискусії, мультимедійна презентація доповіді, реферату, методи контролю і самоконтролю.

Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ): практичні завдання, електронна презентація на обрану тему наукової доповіді.

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль.

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- перевірка підготовлених виступів, доповідей з тематики лекційних занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на аудиторних заняттях;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки практичних завдань, наукової доповіді на обрану тему з електронною презентацією.

Формою *підсумкового контролю* з навчальної дисципліни є *залік*.

Семестровий залік – вид підсумкового контролю засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії.

Форма проведення семестрового заліку – електронне тестування. При проведенні *підсумкового контролю* у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Рекомендована література:

1. Бібік Н. В. Соціальна відповідальність: конспект лекцій для студентів усіх форм навчання за спеціальностями 051 – Економіка та 071 – Облік і оподаткування. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 69 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/196237064.pdf>.
2. Гришук В.К. Г85 Соціальна відповідальність: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 152 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hryshuk_Viktor/Sotsialna_vidpovidalnist.pdf.
3. Золотарьова О.В., Лебедева В.К. Соціальна відповідальність: Конспект лекцій. Дніпро: НМетАУ, 2018. 175 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kl_sv-2018.pdf.
4. Корпоративна соціальна відповідальність : підручник / О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін. ; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. К. : УБС НБУ, 2009. 258 с.
5. Корпоративна соціальна відповідальність: модель і управлінські практики: підручник

для ВУЗів / М. А. Саприкіна, М. А. Саєнсує, Г. А. Місько та ін. К. : Вид. «Фабований лист», 2011. 690 с.

6. Лазаренко О. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності, посібник із КСВ / О. Лазаренко, Р. Колиско, та ін. К. : Видавництво «Енергія», 2008. 96 с.
7. Олійник О.О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 222 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/11226/1/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.%20%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E.%D0%9E..pdf>.
8. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність; навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 80 с. URL: <https://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf>.
9. Попов О. Є. Теоретико-методологічні та концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму корпоративного управління : монографія. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2009. 390 с.
10. Сіренко Н.М., Лункіна Т.І., Бурковська А.В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9758/1/socialna-vidpovidalnist_navch_posibnik.pdf.
11. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2015. 519 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aa3baec-7a75-48dc-9264-e3749547f50b/content>.
12. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнецової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/monohrafiia-SOTSVIDPOVIDALNIST-SUSPILNYKH-INSTYTUTIV-1.pdf>.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою. Підсумкова оцінка (залік) виставляється на підставі суми накопичених балів студентом, отриманих у ході поточного контролю, виконання індивідуального завдання.

Схема розподілу балів:

70 балів (поточний контроль)	30 балів (контроль виконання індивідуального завдання)
---------------------------------	---

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

45 балів (поточний контроль)	15 балів (контроль виконання індивідуального завдання)
---------------------------------	---

Накопичування балів з навчальної дисципліни під час *поточного* контролю відбувається під час оцінювання таких видів робіт:

- 1) участь у дискусіях, доповіді (презентації), виступи на практичних заняттях;
- 2) виконання практичних, ситуаційних індивідуальних завдань;
- 3) усне опитування;
- 4) електронне тестування;
- 5) виконання завдань самостійної роботи;
- 6) участь в наукових конференціях за тематикою курсу.

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Соціальна відповідальність».

Політика щодо пропусків занять

Студенти мають відвідувати лекційні й практичні заняття. Відсутність студента на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку студентів і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Студенти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Студент, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних

причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.